

Pascale Froment

Succo/Zucco

Pascale Froment je napisala knjigo o Robertu Succu (*Je te tue. Histoire vraie de Roberto Succo assassin sans raison*, Gallimard 1991), medtem ko je Bernard-Marie Koltès pisal svojo dramo. 24. marca 1994 se je med pogovorom v Odéonu, Evropskem gledališču, takole spominjala tega vznemirljivega naključja.

"Koltès je videl oglas s Succovo sliko, tiralico, ki je visela po vsej Franciji, Italiji in Nemčiji. Bila je neverjetna, štiri Succove fotografije so kazale štiri popolnoma različne obraze. Sploh se ni zdelo, da gre za istega človeka. Succo se je rodil v predmestju Benetk, njegov oče je bil policist. Pri devetnajstih je doživel močan napad shizofrenije: brez očitnega razloga je umoril mater in potem še očeta. Sodišče ga je spoznalo za neprištevnega in nesposobnega za zagovor pred porotnim sodiščem. Internirali so ga v specializirani ustanovi, iz nje pa je pobegnil leta 1986. Od leta 1986 do leta 1988 je živel v Franciji in v tem času je zagrešil neverjetno veliko prestopkov in zločinov. Deloval je sam, zato ga je bilo zelo težko izslediti. Ko je umoril policaja, je postal državni sovražnik številka ena in tako pospešil preiskavo ter sprožil orjaški lov na človeka. Končno so ga našli v severni Italiji, nedaleč od njegovega rojstnega kraja. Aretirali so ga in zaprli. Nekoč je splezal na streho zapora: bila je zima, vreme je bilo lepo in nebo je bilo zelo modro. Ker se je vse dogajalo v majhni vasi, so prišli številni lokalni novinarji, med njimi tudi ekipa regionalne televizije. Posneli so človeka, ki je veljal za pošast, in Italijani so odkrili zelo lepega moža, ki se sploh ni zavedal samega sebe. Začel je govoriti z ljudmi. Nekaj minut posnetka teh trenutkov se je ohranilo. Padel je s strehe in se poškodoval.

Nekaj kasneje, ko so ga že preselili v drugo kaznilnico, so ga nekega jutra našli mrtvega, s plastično vrečo za smeti na glavi. Ko sem v nekem članku v *Le Mondu* izvedela, da Koltès pripravlja igro, za katero ga je navdihnil Roberto Succo, sem ga vprašala, ali bi se želel srečati z mano. Ni nama bilo treba razlagati, kaj naju je navdušilo ... Poznala sem podrobnosti, za katere on ni vedel, delal je le na podlagi časopisnih odrezkov ..."

"Seveda nisva delala enako. Medtem ko sem se kakor mravlja trudila do zadnje podrobnosti rekonstruirati Succovo resnično pot, je Koltès popolnoma ponotranjil osebo. Najbolj vznemirljivo je to, da se mu je posrečilo doseči neverjetno intuitivno poznavanje Succa in njegovi psihološki sklepi so bili dovolj blizu resnice. Hodila sva torej po različnih poteh, vendar sva se kljub vsemu srečevala. Mislim sicer, da Succova črna resničnost, to, zaradi česar je bil drugačen od drugih morilcev, hladnokrvnost umorov, ki jih je zagrešil, peklenska blaznost, ki se ga je lahko polotila, vse to Koltèsu ni zanimalo. To, da je bil morilec, zanj ni bilo pomembno. Fasciniral ga je do te stopnje, da se je popolnoma poistovetil z njim. Morda je tako presegel njegovo pošastnost."

"Prinesla sem mu razne podrobnosti in podatke o njegovem življenju. Koltès je delal zapiske na drobne lističe. Prinesla sem mu kaseto, na kateri naj bi bil posnetek Succovega glasu, ki je govoril: 'Biti, ne biti. To je ta težava. Mislim, da ... Ni besed, nič ni za povedat. [...] Hja, leto, sto let, ista reč. Prej ali kasneje moramo vsi umret. Vsi. In zato ... in zato ptički pojejo, ptički, in zato čebele pojejo; in zato se ptički smejejo.' Zaradi Koltèsove bolezni sem omahovala, ali naj mu predvajam ta obupani samogovor. Toda posnetek je nekako potrjeval osebo, kakršno je Koltès intuitivno zaznal. Odkritje ga je pretreslo. Kmalu mi je poslal besedilo s spremnim pismom, v katerem je govoril o 'pomenu' tega posnetka. Del tega besedila je uporabil v osmem prizoru, ki ga je naslovil 'Tik pred smrtjo'. Koltès mi je tudi sporočil, da je 'med dvema velikima potovanjema', ko mi pošilja besedilo. Poklicala sem ga, da bi se pogovorila o njegovi igri. Bil je že mrtev."

"Ko je bila drama dokončana in sem jo brala, me je pretreslo to, da je pripovedoval o dogodkih, ki jih nikakor ni mogel poznati. Koltès si je zamislil dogodke, ki so se do podrobnosti ujemali z resničnostjo."

Prevedel Jan Jona Javoršek